

Cronologia Revoluției de la Timișoara din 1989

23 decembrie 1989 – sâmbătă

O zi plină de evenimente la Timișoara. Bucuria înlăturării de la putere a lui Nicolae Ceaușescu și a sistemului întruchipat de el este umbrită de numărul mare de morți și răniți înregistrați în oraș. Militarii și civilii care au ajuns în posesia armelor deschid focul la aproape orice mișcare suspectă. Sunt consumate mii de cartușe, dar nu este ucis sau prins niciun terorist adevărat. Mor în schimb oameni nevinovați, victime ale unor confuzii ori atinși de gloanțe din greșeală. Se trage intens în locurile aglomerate, în preajma unităților militare, dar și în apropierea spitalelor. Foștii milițieni și securiști se prezintă rând pe rând la Garnizoană, unde vor fi verificați, iar unii dintre ei reținuți.

0,00

În zona Cazărmii Oituz din centrul Timișoarei, care adăpostea mai multe unități militare, a fost deschis focul, militarii susținând că a fost o ripostă la atacuri din exterior. În jurnalul de luptă al unității din Vânju Mare (jud. Dolj), dislocată pe perioada evenimentelor la Timișoara, a fost consemnat faptul că s-au tras 7.950 de cartușe de război doar în 23 decembrie 1989 (Bălan, 2011, p. 47).

0,10

Tânărul Silviu-Sebastian Iordan este împușcat mortal, în timp ce încerca să ajungă acasă, pe str. Olimpiadei (astăzi, Martir Silviu-Sebastian Iordan) din zona Popa Șapcă, în apropierea cazărmii Oituz (D 308/P/2000). Este posibil să fi fost ucis de militarii care asigurau paza pe latura de est a cazărmii (Bălan, 2011, p. 110).

0,15

Alexandru Kos, civil înarmat în gărzile revoluționare, a fost rănit grav în picior de focuri de armă trase în Piața Victoriei (Operei) din Timișoara (D 308/P/2000).

Gheorghe Vezendan a fost rănit de focuri de armă într-un imobil din Piața Operei. Victima susține că a fost urmărită și împușcată de militari din trupele de parașutiști din unitatea de la Caracal, trupe aflate în paza sediului Telefoanelor din zona Hotelului Central. Militarii ar fi urcat apoi în podul clădirii, de unde au tras rafale spre balconul Operei până la ora 5,00 (D 308/P/2000).

Ștefan Horvath și Gheorghe Lungu au fost răniți în Piața Libertății din Timișoara. Ei vor susține că asupra lor s-a tras dintr-un TAB (transportor amfibiu blindat). Acolo au mai fost răniți Iosif Cota și Ionel Teodorescu, niciunul neavând arme și aflându-se în locuri publice luminate. Iosif Cota va susține că asupra lor s-a tras din două TAB-uri (D 308/P/2000).

0,20

A fost rănit de focuri de armă trase de la distanță, tot în perimetrul Pieței Operei, ziaristul francez Jacques Langevien. Un glonte i-a lovit gamba stângă (RMLC 55).

0,30

Marin Dunăvete a fost rănit grav de un glonte provenind dintr-un TAB, venit în zona centrală a Pieței Operei. (D 308/P/2000).

Lt.-maj. Ilie Andreoiu deschide foc dinspre Poligrafie către viaductul de cale ferată, țintind autoturismele care treceau pe Calea Aradului. La ora 1, a tras asupra a două persoane, rănindu-l pe medicul Mihai Drăgoi, oprit în acel loc pentru a cerceta o cutie cu medicamente căzută în stradă. La 1,15 îl va răni grav și pe Ion Simion, oprit la aceeași cutie de medicamente. După scurt timp, pe la 1,45, a fost rănit de același ofițer și Ioan Șeitan, în preajma aceleiași cutii cu medicamente (D 308/P/2000).

1,00

Se anunță că vin elicoptere pentru a bombarda clădirea Operei. Cei din clădire coboară în subsol împreună cu niște reporteri maghiari (Balint, 2007, p. 103).

2,30

Locotenentul George Mândrilă, de la unitatea militară din Vânju Mare, dislocată în Cazarma Oituz din Timișoara, a fost rănit grav în timp ce se afla în dispozitivul de apărare (RMLC 55). Este posibil să fi fost rănit de cineva din interiorul cazarmii (Bălan, 2011, p. 134).

În cursul dimineții, Liviu Bâlc, membru al unei grupe de luptă împotriva teroriștilor, a fost rănit la cap și la mână în timp ce se pregătea să tragă cu arma din dispozitivul aflat pe o terasă la etajele superioare ale Hotelului Timișoara (D 308/P/2000).

9,00

Virgil Nemoianu a fost împușcat mortal în cap în timp ce se afla în apartamentul bunicii sale de pe strada Buftea (în prezent, Vasile Goldiș) din zona Bastion (D 308/P/2000).

9,30

Laura-Andreea Negruțiu, de 9 ani, a fost ucisă de un foc de armă, la domiciliul bunicilor ei din str. Piatra Craiului (în zona centrală a Timișoarei). Glonte a trecut prin geam și prin ruloul de lemn și a lovit fetița care era întinsă în pat (D 308/P/2000).

10,00

Se trage asupra Spitalului de Copii, fiind vizat un salon de la Reanimare. Asistenta Elena Nicoară va fi ucisă pe loc, iar colega ei Rozalia Magyar va fi rănită în zona feței de cioburile provenite din geamurile sparte de gloanțe (Szabo, 2013, p. 77).

Eugen Ifrim a fost rănit în umărul stâng de un foc de armă. Victima locuia într-un bloc cu zece etaje din apropierea Cazarmii Oituz. Există indicii care arată că din această unitate s-a tras (D 308/P/2000).

10,15

Costache Pădurariu, din comuna Bârna, venit la Timișoara pentru îngrijiri medicale, va fi ucis de persoane necunoscute în apropierea intersecției Punctele Cardinale. Încearcă să se ascundă de gloanțe, când unul i-a retezat artera femurală (D 308/P/2000).

10,30

O grupă de militari în termen, condusă de locotenent-major Ion Ghizdăvescu, efectua o misiune de scotocire după teroriști în zona imobilului de pe str. V. Alecsandri nr. 1. Aici va fi rănit, fiind împușcat din spate, soldatul Manuel Budugan. Cercetările efectuate arată că e posibil să fi fost rănit de unul din camarazii de arme (D 308/P/2000).

13,00

Maiorul de Miliție Ioan Popa, despre care se zvonise că este terorist, a fost agresat de mulțime în Calea Girocului (acum, Calea Martirilor), fiind și rănit cu o pușcă de vânatoare. El a susținut că a fost debarcat cu forța în acel loc de către militarii cărora li se predase cu o zi mai înainte (Bălan, 2011, p. 101).

General-maior Ștefan Gușă, în calitate de șef al Marelui Stat Major al Armatei române, comunică Moscovei că „nu a solicitat și nu va solicita ajutor sovietic” în lupta cu teroriștii (Sava și Monac, 2001, p. 225).

14,00

Ion Iliescu anunță, cu o mare întârziere, prin intermediul Televiziunii Române, că Nicolae și Elena Ceaușescu au fost capturați și că se află în arest. Cei doi fuseseră reținuți cu o seară înainte (Duțu, 2006, p. 266).

16,00

Se încearcă inițierea unor acțiuni de contestare a noii puteri instalate; mișcarea, anunțată prin afișe la metrou și alte locuri aglomerate din București, va fi susținută de persoane cu vederi radical anticomuniste. Imediat, la radio și televiziune, sunt lansate mesaje de a nu se acorda sprijin acestor acțiuni „destabilizatoare” (Duțu, 2006, p. 267).

17,00

Frontul Democratic Român, constituit la Timișoara în 20 decembrie, anunță că a decis afilierea la Frontul Salvării Naționale constituit la București (*Caietele Revoluției*, nr. 2, 2006).

19,00

Ion Iliescu apare la posturile de radio și televiziune, unde va prezenta o informare din partea Consiliului Național al Frontului Salvării Naționale. Vorbește despre mai multe subiecte, printre care lupta împotriva teroriștilor, precizează că Armata este de partea poporului și că are sarcina de a apăra Revoluția. Este anunțată eliberarea tuturor deținuților politici (Scurtu, 2006).

20,10

Elicopterul în care se aflau generalii Constantin Nuță (șef al Inspectoratului General al Miliției) și Velicu Mihalea (adjunct al lui Nuță) a fost doborât în apropiere de Alba Iulia. Cei doi au murit în incendiu, împreună cu echipajul. Cei doi conducători ai represiunii de la Timișoara plecaseră cu un tren din Arad înainte de prânz. Au fost reținuți în gara Simeria la ora 13 și ținuți apoi în Deva. Condițiile în care elicopterul a fost doborât nu au fost niciodată elucidate (D 97/P/1990).

21,30

În zona Calea Lipovei – Ion Ionescu de la Brad din Timișoara este ucis maistrul militar Constantin Vâlceanu și rănit grav plutonierul major Aurel Măntăluță. Asupra mașinii în care se aflau cei doi s-a tras de către trupele militare de la unitățile din zonă deoarece șoferul (Constantin Vâlceanu) a refuzat să oprească la punctul de control instituit în acel loc (Bălan, 2011, p. 141).

23,30

Soldatul Marinel Burcea, aflat în dispozitivul de pază de la depozitul farmaceutic de pe strada L. Pasteur, a fost găsit mort, fiind împușcat, în postul de santinelă de la acest obiectiv. Pupă o oră, aici este găsit mort un alt militar (D 97/P/1990; Bălan, 2011, p. 143).